Raadsvoorstel

Portefeuillehouder : S. Mandemakers
Zaakdossiernummer : **zk23.03555**
Documentnummer : **2023.20386**

Onderwerp	:	**Raadsvoorstel over Regionale Nota Publieke Gezondheid Midden-Brabant 2024-2027**
Beleidsprogramma	:	**2.2 Sport, cultuur en welzijn**

Aan de raad van de gemeente Loon op Zand,

Inleiding

Elke vier jaar wordt het gezondheidsbeleid van de gemeente vastgelegd in een beleidsplan. Sinds een aantal jaren doen de gemeenten in de regio Midden-Brabant dit gezamenlijk. Hiermee creëren wij een gezamenlijk aanbod voor onze inwoners en kunnen wij diverse projecten efficiënt aanpakken, voor alle inwoners van de regio gezamenlijk, met ondersteuning van de GGD waar gewenst. Daarnaast houden wij onze lokale accenten in de uitvoering. Het is een plan op hoofdlijnen, waarbinnen nog uitvoerende keuzes gemaakt kunnen worden.
Het gezondheidsbeleid is de afgelopen jaren in een stroomversnelling geraakt. De vergrijzing in combinatie met de tekorten in de zorg (zowel financieel als in personeel) hebben gezorgd voor landelijke actieprogramma's en akkoorden die werken aan de beweging van zorg naar preventie. Denk hierbij aan het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) waarover u dit najaar bent geïnformeerd in een raadsinformatiebrief.
In de gemeente Loon op Zand zijn we gestart met de opgaven Sterke Gemeenschappen en Toegang, voortkomend uit de Visie op het Sociaal Domein: In de buurt / Aan de buurt. Deze twee opgaven raken ook het gezondheidsbeleid. Wij verbinden de komende jaren daarom de speerpunten uit de regionale nota publieke gezondheid aan onze lokale opgaven, zodat we een versterking van de opgaven realiseren en voorkomen dat initiatieven langs elkaar heen gaan werken.

Beslispunten

Wij stellen u voor:
1. de Regionale Nota Publieke Gezondheid Midden-Brabant 2024-2027, zoals opgenomen in de bijlage, vast te stellen

Beoogd effect

Integraal gezondheidsbeleid dat aansluit op de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen

Argumenten

1.1 De nota draagt bij aan de integrale gezondheid van onze inwoners
In de regionale nota werken we aan de hand van vijf pijlers aan de gezondheid van de inwoners van Midden-Brabant. De vier pijlers uit de vorige nota zijn na een positieve evaluatie behouden en de pijler 'gezond ouder worden' is toegevoegd als opgave. Deze pijlers sluiten aan op de ontwikkelingen vanuit het IZA, die wij ook regionaal langs deze actielijnen hebben georganiseerd.
Hieronder volgt kort de inhoud per pijler:

Gezonde start:
De jongste jaren van het kind zijn enorm belangrijk voor een goede latere ontwikkeling. We willen daarom een stevige regionale coalitie met een duurzame regionale samenwerking tussen medisch en sociaal domein, met de juiste zorg en ondersteuning dichtbij (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie. Het herijkte basistakenpakket van de GGD waarin interventies als Nu Niet zwanger en Stevig Ouderschap en Voorzorg een vaste plek hebben gekregen vormen de basis. Dit zijn allemaal programma's gericht op het versterken van ouders die het moeilijk hebben om op een goede manier de opvoeding van hun jonge kind vorm te geven. Het programma Kansrijke Start is een belangrijk onderdeel van gezonde start. Hiermee is de gemeente Loon op Zand recentelijk gestart, waarbij we, naast de samenwerking met diverse partijen die contact hebben met ouders die in verwachting zijn of een pasgeboren kind hebben, ook streven naar een regionale samenwerking met de gemeenten Waalwijk en Dongen en de partners die in die gemeenten betrokken zijn.

Gezonde leefstijl:
Een gezonde leefstijl staat aan de basis van een goede gezondheid; roken, alcohol en overgewicht hebben grote gevolgen voor de individuele gezondheid en de gezondheid van de samenleving. We weten dat ongezond gedrag vaak een andere oorzaak heeft dan het middel zelf, bijvoorbeeld chronische stress of een ongezonde sociale leefomgeving. Tegelijkertijd gaat een gezonde leefstijl ook over voeding en alcohol op school, bij de sportvereniging of de horeca. Die problematiek beperkt zich niet tot de gemeentegrenzen doordat inwoners over de gemeentegrens naar school gaan, sporten, uitgaan. We werken daarom regionaal samen door te signaleren, ervaringen uit te wisselen en handhaving en voorlichting op te zetten. Zo ontstaat een duidelijke aanpak die ook onze inwoners duidelijkheid en herkenbaarheid geeft.

Gezonde geest:
De mentale gezondheid staat flink onder druk. Dit komt door de doorgeslagen individualisering, het geloof in de individuele maakbaarheid van het leven en daardoor vergrootte prestatiedruk. Ook is er, vooral bij jongeren, veel onzekerheid over de toekomst door wereldwijde crises zoals klimaat en oorlog en nationale crises zoals wonen en zorg. Regionaal willen we een stevige aanpak om preventief te werken aan de mentale gezondheid, zodat we verergering voorkomen. De focus ligt daarbij op jongeren. Regionaal sluiten we daarom aan op de Tilburgse ervaringen vanuit de integrale aanpak Young Minds Matter, waarin met name vanuit de scholen veel aandacht is gegeven aan de mentale gezondheid van jongeren en preventieve acties zijn opgezet.

Gezonde omgeving:
De omgeving heeft onbewust grote invloed op onze gezondheid en bepaalt in grote mate ons gedrag. Het is daarom belangrijk dat gezonde keuzes makkelijk te maken zijn. De verbinding tussen het sociale en fysieke domein is daarbij onmisbaar. De toenemende verstedelijking en verdichting maakt de focus op een gezonde omgeving urgent. Naast extra woningen is het belangrijk dat de omgeving rondom die nieuwe woningen zo gezond mogelijk is. Dat gaat dan om een groene en beweegvriendelijke omgeving, maar ook om een gezonde voedselomgeving. Dit verwerken we daarom ook in de nieuwe omgevingsvisie, welke in 2024 aan u zal worden voorgelegd.

Gezond ouder worden:
Gezondheid is een belangrijk onderdeel van ouder worden, zoals ook blijkt uit het opnemen van valpreventie, welzijn op recept en 'vitaal ouder worden' in het GALA en IZA. We willen gezond ouder worden daarom expliciet aandacht geven in het regionale gezondheidsbeleid. Deze pijler is daarom nieuw opgenomen als ontwikkelpijler, ook de GGD zelf heeft gezond ouder worden als ontwikkelambitie benoemd. Samen met de regiogemeenten en met de GGD kijken we de komende tijd daarom waar de kennis en expertise van onze gezondheidspartners kan bijdragen aan het gezonder ouder worden.

1.2 Deze nota sluit aan op de lokale opgaven in het sociaal domein
De pijlers zoals hierboven benoemd sluiten ook aan op onze opgaven in het sociaal domein: Toegang en Sterke Gemeenschappen. Deze opgaven krijgen in de praktijk vorm door aan te sluiten bij deze onderwerpen en ze in onze wijken en buurten vorm te geven op een manier die past bij onze inwoners en de uitdagingen in het leven die zij voelen en herkennen.

1.3 Deze nota verbindt onze gezondheidsdoelen regionaal aan het IZA
In het IZA hebben gemeenten, zorgverzekeraars, patiëntenorganisaties, zorg- en welzijnspartijen doelstellingen op 8 thema's beschreven om de zorg toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden, nu en in de toekomst. Hiermee moet een beweging op gang komen van zorg naar preventie en gezondheid. Op een aantal van deze thema's wordt niet-vrijblijvende inzet van de gemeenten verwacht. Daarvoor is een VNG-werkagenda opgesteld met wat zorgverzekeraars en zorgpartijen mogen verwachten van gemeenten. Deze thema’s komen ook terug in het Regioplan IZA 2024-2026 (welke wordt opgeleverd in december 2023 en door de colleges wordt vastgesteld) en gaan onder andere over Regionale samenwerking en coördinatie van 5 ketenaanpakken. De ketenaanpakken ‘kansrijke start’, ‘overgewicht kinderen’ en ‘de gecombineerde leefstijlinterventie bij overgewicht en obesitas van volwassen’ zijn ketenaanpakken die ook onderdeel uitmaken van deze regionale nota. De thema’s uit het Regioplan komen overeen met de thema’s uit de regionale nota. IZA-middelen bieden tevens mogelijkheden voor de financiering hiervan. De regionale gezondheidsnota en de IZA ambities versterken elkaar daarmee.

1.4 De inhoud van de nota is mede bepaald op basis van een participatietraject
Bij het opstellen van de nota was de GGD penvoerder op basis van de inhoudelijke input van gemeenten, inwoners, raadsleden, partners.
Voor de inhoud van de nota zijn de inwoners en raadsleden uit Midden-Brabant via het gezondheidspanel van de GGD bevraagd. Hieruit blijkt dat inwoners vooral aandacht vragen voor het tegengaan van drugsgebruik en het tegengaan van eenzaamheid. Raadsleden vragen het meest aandacht voor het tegengaan van overgewicht en eenzaamheid. Beide groepen willen extra aandacht voor de doelgroep kwetsbare ouderen.
Daarnaast zijn partners betrokken bij de evaluatie van de afgelopen beleidsperiode en het opstellen van de aangescherpte ambities. Via het portefeuillehoudersoverleg Regio Hart van Brabant hebben de verantwoordelijke portefeuillehouders het proces afgestemd en als klankbordgroep gefungeerd voor de inhoud.

Kanttekeningen

1.1 Regiogemeenten kennen andere problematieken dan Tilburg als grote stad
Tilburg kent in sommige wijken andere – grootstedelijke en diverse – problematiek in vergelijking met de regiogemeenten. Dat maakt het noodzakelijk dat we steeds kijken naar de behoeften van Loon op Zand en daar op inspelen. Ook in onze dorpen en wijken verschilt het soms wat nodig is om de gezondheidsverschillen te verkleinen; ook daar moeten we oog voor hebben.
Daarnaast zijn er veel overeenkomsten tussen alle gemeenten, bijvoorbeeld de samenwerking met partners als het ziekenhuis en het onderwijs. Dat zijn vaak gemeente overstijgende partners en voorzieningen. Daarom rendeert het om regionaal een gezondheidsbeleid te hebben. Hier bovenop komt het IZA, waarin regionale samenwerking het uitgangspunt is. het IZA wordt versterkt door een regionaal gezondheidsbeleid.

1.2 In de huidige arbeidsmarkt kan mogelijk niet alles uitgevoerd worden
Door een gebrek aan personeel lukt het soms niet om onderwerpen op te pakken die wel gepland staan. Dat risico lopen we ook met deze nota die vol plannen staat.

Financieel

De kosten van het gezondheidsbeleid, zoals dat voortvloeit uit deze nota, worden gedekt vanuit bestaande financiering, zoals de gemeentelijke bijdrage aan de GGD en de middelen vanuit GALA en IZA. De nota fungeert als inhoudelijk kader om activiteiten uit te voeren die vanuit die middelen gefinancierd worden. Als tijdens de looptijd van de nota (op accenten) andere of aanvullende financiering is gewenst, dan wordt daarvoor een nieuw raadsvoorstel geschreven.

Voortgang

De regionale nota publieke gezondheid zal de komende jaren als onderlegger en richtsnoer worden gebruikt bij vormgeving en ontwikkeling van het gezondheidsbeleid. Omdat alle gemeenten in de regio dezelfde nota aanhouden, kan het gezondheidsbeleid effectief en efficiënt worden vormgegeven in gezamenlijke afstemming met alle gemeenten.

Communicatie

De nota publieke gezondheid wordt gepubliceerd, zodat alle inwoners er kennis van kunnen nemen. Het wordt als leidraad gebruikt voor het gezondheidsbeleid in de regio, waardoor het ook voor de ketenpartners een belangrijk document is.

Bijlagen

1. Regionale Nota Publieke Gezondheid Midden-Brabant 2024-2027 (2023.20179)

Het college van burgemeester en wethouders;

de secretaris,	de burgemeester,
N. van Mourik	J. van Aart

Besluit

De raad van de gemeente Loon op Zand;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 7 november 2023, nummer. 2023.20386

b e s l u i t :
1. de Regionale Nota Publieke Gezondheid Midden-Brabant 2024-2027, zoals opgenomen in de bijlage, vast te stellen

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Loon op Zand van 14 december 2023.

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,